

Szakedolgozat Kivonat

Történeti útvonalak és hidak, utakhoz kapcsolódó tájértékek a Zsámbéki-medencében

A történeti utak a kultúrtájak legősibb történeti tájhasználatának tekinthetők. Szakedolgozatomban a Zsámbéki-medence történeti útvonalait, hídjait és az utakhoz kapcsolódó egyedi tájértékeket dolgoztam fel. A mintaterületem nyolc települést foglal magába, mely Zsámbék, Tök, Perbál, Tinnye, Budajenő, Telki, Páty és Herceghalom. Zsámbék és környéke már a római korban, majd a középkor alatt is központi szerepet töltött be, ezért a medencét behálózó utak egy része történeti előzményekkel rendelkezik. Érinti a területet a Budai-hegyvidéken keresztül Nagykovácsi felé vezető Fehér út, a medencét átszelő Nagy út, valamint a szőlőterületeken számos löszmélyút, horhos. Az utakat és a hozzájuk kapcsolódó tájértékeket három időállapotban digitalizáltam az első katonai felméréstől napjainkig. Többször bejártam a tervezési területet, ezzel elősegítve a jelenlegi állapot felmérését. A terepbejárásaim során fényképes és térképes dokumentációt készítettem. Huszonkilenc hidat, két romtemplomot, hat templomot/ kápolnát, huszonkét út menti keresztet, két hajdani malmot azonosítottam a területen. A hidak részletes vizsgálatát Zsámbékra szűkítettem, mert a terepbejárás során azt tapasztaltam, hogy említésre méltó és számú, történelmi korú hidak elsősorban Zsámbékon találhatóak. Ugyanakkor a terület legrégebbi hídja Tök közigazgatási területén található, melyet javaslatomban egy bemutatóút keretein belül elérhetővé tennék az érdeklődők számára. Az egyik általam javasolt tematikus bemutatóút a töki romtemplomtól indulna további két állomással, ami a Békás-patak mentén haladna egészen a „Római híd” -nak nevezett kőhídig, amin a római kori „Nagy Út” vezet át. Úgy gondolom ezzel a tervezett úttal megfelelően bemutathatóak lehetnének ezek a tájértékek, az úton haladva pedig festői tájkép látványával lehet haladni a célállomásig. A tematikus út másik szakasza Zsámbék határában egy több, mint 200 éves vízimalom romjához vezet. Azért választottam ezt a területet, mert remek attrakció lenne a túrázók számára minden korosztálynak, de a terület rendkívül nehezen megközelíthető, ezáltal a rom konzerválásával és a terület bejárhatóvá tételével méltó módon megőrizhető lenne Zsámbék még egy romemléke. Javaslataimban emellett kitértem a hidak és kereszték védelem alá vonására, mert jelenleg nem részesülnek kiemelt oltalomban.